

# Spis treści

---

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Wstęp</b> .....                                                                                 | 11 |
| <b>Rozdział 1. Immunitet parlamentarny w Albanii – Wojciech Mojski</b> .....                       | 13 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                              | 13 |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                           | 15 |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                     | 17 |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                                    | 20 |
| 5. Podsumowanie .....                                                                              | 22 |
| Bibliografia .....                                                                                 | 23 |
| <b>Rozdział 2. Immunitet parlamentarny w Austrii – Piotr Czarny</b> .....                          | 24 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                              | 24 |
| 2. Ewolucja immunitetu parlamentarnego w Austrii .....                                             | 26 |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                           | 27 |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                    | 34 |
| 5. Immunitet członków Rady Federalnej i deputowanych do parlamentów krajów związkowych ..          | 36 |
| 6. Podsumowanie .....                                                                              | 37 |
| Bibliografia .....                                                                                 | 38 |
| <b>Rozdział 3. Immunitet parlamentarny w Belgii – Krzysztof Prokop</b> .....                       | 40 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                              | 40 |
| 2. Immunitet materialny .....                                                                      | 42 |
| 3. Zmiany immunitetu formalnego na mocy nowelizacji Konstytucji Belgii z 28 lutego 1997 roku ..... | 44 |
| 4. Immunitet formalny .....                                                                        | 45 |
| 5. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                    | 47 |
| 6. Podsumowanie .....                                                                              | 49 |
| Bibliografia .....                                                                                 | 50 |
| <b>Rozdział 4. Immunitet parlamentarny w Białorusi – Grzegorz Kryszew</b> .....                    | 51 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                              | 51 |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....                    | 52 |
| 3. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                    | 53 |
| 4. Podsumowanie .....                                                                              | 55 |
| Bibliografia .....                                                                                 | 56 |

|                                                                                       |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>Rozdział 5. Immunitet parlamentarny w Bułgarii – Grzegorz Koksanowicz .....</b>    | <b>57</b>      |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                 | 57             |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                               | 57             |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....       | 58             |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                       | 60             |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                       | 62             |
| 6. Podsumowanie .....                                                                 | 65             |
| Bibliografia .....                                                                    | 66             |
| <br><b>Rozdział 6. Immunitet parlamentarny w Chorwacji – Konrad Skłodowski .....</b>  | <br><b>67</b>  |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                 | 67             |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                               | 67             |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                              | 71             |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                       | 73             |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                       | 74             |
| 6. Podsumowanie .....                                                                 | 75             |
| Bibliografia .....                                                                    | 75             |
| <br><b>Rozdział 7. Immunitet parlamentarny w Czechach – Krzysztof Skotnicki .....</b> | <br><b>77</b>  |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                 | 77             |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                               | 77             |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....       | 79             |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                       | 84             |
| 5. Podsumowanie .....                                                                 | 85             |
| Bibliografia .....                                                                    | 85             |
| <br><b>Rozdział 8. Immunitet parlamentarny w Danii – Bogusław Uliasz .....</b>        | <br><b>86</b>  |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                 | 86             |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                               | 87             |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....       | 89             |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                       | 91             |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                       | 92             |
| 6. Podsumowanie .....                                                                 | 92             |
| Bibliografia .....                                                                    | 92             |
| <br><b>Rozdział 9. Immunitet parlamentarny w Estonii – Marcin Dąbrowski .....</b>     | <br><b>94</b>  |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                 | 94             |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                               | 95             |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....       | 98             |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                       | 102            |
| 5. Podsumowanie .....                                                                 | 103            |
| Bibliografia .....                                                                    | 103            |
| <br><b>Rozdział 10. Immunitet parlamentarny w Finlandii – Agnieszka Gajda .....</b>   | <br><b>105</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                 | 105            |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                               | 107            |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....       | 109            |

|                                                                                                             |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4. Status prawny parlamentarzysty Wysp Alandzkich .....                                                     | 113        |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                       | 114        |
| Bibliografia .....                                                                                          | 114        |
| <b>Rozdział 11. Immunitet parlamentarny we Francji – Wojciech Brzozowski .....</b>                          | <b>116</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                       | 116        |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                    | 117        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                              | 121        |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                                             | 123        |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                       | 124        |
| Bibliografia .....                                                                                          | 125        |
| <b>Rozdział 12. Immunitet parlamentarny w Grecji – Małgorzata Lorencka .....</b>                            | <b>126</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                       | 126        |
| 2. Immunitet materialny .....                                                                               | 128        |
| 3. Immunitet formalny .....                                                                                 | 130        |
| 4. Podsumowanie .....                                                                                       | 131        |
| Bibliografia .....                                                                                          | 133        |
| <b>Rozdział 13. Immunitet parlamentarny w Hiszpanii – Małgorzata Myśliwiec .....</b>                        | <b>134</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                       | 134        |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                    | 135        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                              | 137        |
| 4. Podsumowanie .....                                                                                       | 139        |
| Bibliografia .....                                                                                          | 140        |
| <b>Rozdział 14. Immunitet parlamentarny w Holandii – Agnieszka Bień-Kacała .....</b>                        | <b>141</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                       | 141        |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                    | 144        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                              | 147        |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                                             | 148        |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                       | 151        |
| Bibliografia .....                                                                                          | 151        |
| <b>Rozdział 15. Immunitet parlamentarny w Irlandii – Anna Rakowska-Trela .....</b>                          | <b>152</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                       | 152        |
| 2. Podstawy ustrojowe i istota immunitetu parlamentarnego .....                                             | 154        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....                             | 156        |
| 4. Podsumowanie .....                                                                                       | 160        |
| Bibliografia .....                                                                                          | 161        |
| <b>Rozdział 16. Immunitet parlamentarny na Litwie – Agnė Juškevičiūtė-Vilienė,<br/>Ona Valainienė .....</b> | <b>162</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                       | 162        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                                                     | 164        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....                             | 166        |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                             | 171        |

|                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                                          | 174 |
| 6. Podsumowanie .....                                                                                    | 175 |
| Bibliografia .....                                                                                       | 176 |
| <b>Rozdział 17. Immunitety parlamentarne na Łotwie – Magdalena Abu Gholeh,</b><br>Krzysztof Wygoda ..... | 177 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                    | 177 |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                 | 178 |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                           | 182 |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                          | 183 |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                                          | 185 |
| 6. Podsumowanie .....                                                                                    | 186 |
| Bibliografia .....                                                                                       | 186 |
| <b>Rozdział 18. Immunitet parlamentarny w Niemczech – Ryszard Balicki .....</b>                          | 187 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                    | 187 |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                                                  | 188 |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                 | 189 |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                          | 192 |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                    | 193 |
| Bibliografia .....                                                                                       | 195 |
| <b>Rozdział 19. Immunitet parlamentarny w Norwegii – Artur Ławniczak .....</b>                           | 196 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                    | 196 |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....                          | 199 |
| 3. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                          | 201 |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                                          | 203 |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                    | 203 |
| Bibliografia .....                                                                                       | 205 |
| <b>Rozdział 20. Immunitet parlamentarny w Portugalii – Andrzej Jackiewicz .....</b>                      | 206 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                    | 206 |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                 | 209 |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                           | 212 |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                          | 213 |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                                          | 214 |
| 6. Podsumowanie .....                                                                                    | 215 |
| Bibliografia .....                                                                                       | 215 |
| <b>Rozdział 21. Immunitet parlamentarny w Rosji – Jacek Zaleśny .....</b>                                | 217 |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                    | 217 |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....                          | 217 |
| 3. Immunitet materialny .....                                                                            | 220 |
| 4. Immunitet formalny .....                                                                              | 223 |
| 5. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                          | 225 |
| 6. Praktyka parlamentarna .....                                                                          | 229 |
| 7. Podsumowanie .....                                                                                    | 229 |
| Bibliografia .....                                                                                       | 230 |

|                                                                                     |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział 22. Immunitet parlamentarny w Rumunii – Sabina Grabowska .....</b>      | <b>231</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                               | 231        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                             | 234        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....     | 234        |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                     | 236        |
| 5. Podsumowanie .....                                                               | 237        |
| Bibliografia .....                                                                  | 238        |
| <b>Rozdział 23. Immunitet parlamentarny na Słowacji – Anna Surówka-Pasek .....</b>  | <b>240</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                               | 240        |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                            | 241        |
| 3. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                     | 242        |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                     | 243        |
| 5. Komitet Mandatowy i Immunitetowy .....                                           | 244        |
| 6. Podsumowanie .....                                                               | 247        |
| Bibliografia .....                                                                  | 247        |
| <b>Rozdział 24. Immunitet parlamentarny w Słowenii – Sławomir Patyra .....</b>      | <b>249</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                               | 249        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                             | 249        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                            | 251        |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                     | 253        |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                     | 255        |
| 6. Podsumowanie .....                                                               | 256        |
| Bibliografia .....                                                                  | 257        |
| <b>Rozdział 25. Immunitet parlamentarny w Szwajcarii – Joanna Juchniewicz .....</b> | <b>258</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                               | 258        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                             | 259        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....     | 260        |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                     | 265        |
| 5. Podsumowanie .....                                                               | 267        |
| Bibliografia .....                                                                  | 267        |
| <b>Rozdział 26. Immunitet parlamentarny w Szwecji – Anna Rytel-Warzocha .....</b>   | <b>268</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                               | 268        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                             | 269        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                            | 271        |
| 4. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                      | 273        |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                     | 275        |
| 6. Podsumowanie .....                                                               | 277        |
| Bibliografia .....                                                                  | 277        |
| <b>Rozdział 27. Immunitet parlamentarny w Turcji – Artur Ławniczak .....</b>        | <b>279</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                               | 279        |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                            | 283        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                      | 286        |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                     | 288        |

|                                                                                                                   |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 5. Podsumowanie .....                                                                                             | 289        |
| Bibliografia .....                                                                                                | 290        |
| <b>Rozdział 28. Immunitet parlamentarny na Ukrainie – Krzysztof Eckhardt .....</b>                                | <b>291</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                             | 291        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                                                           | 292        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym i aktów niższego rzędu .....                                   | 293        |
| 4. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                                   | 295        |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                             | 298        |
| Bibliografia .....                                                                                                | 299        |
| <b>Rozdział 29. Immunitet parlamentarny na Węgrzech – Artur Olechno .....</b>                                     | <b>301</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                             | 301        |
| 2. Regulacja immunitetu w konstytucji z 1949 roku .....                                                           | 302        |
| 3. Immunitet parlamentarny w Ustawie Zasadniczej z 2011 roku .....                                                | 304        |
| 4. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                                    | 305        |
| 5. Praktyka parlamentarna .....                                                                                   | 307        |
| Bibliografia .....                                                                                                | 308        |
| <b>Rozdział 30. Immunitet parlamentarny w Wielkiej Brytanii – Krzysztof Urbaniak .....</b>                        | <b>310</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                             | 310        |
| 2. Status prawny parlamentarzysty .....                                                                           | 312        |
| 3. Immunitet chroniący przed aresztowaniem .....                                                                  | 314        |
| 4. Immunitet wolności słowa .....                                                                                 | 317        |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                             | 320        |
| Bibliografia .....                                                                                                | 321        |
| <b>Rozdział 31. Immunitet parlamentarny we Włoszech – Monika Urbaniak .....</b>                                   | <b>323</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                             | 323        |
| 2. Immunitet materialny .....                                                                                     | 323        |
| 3. Immunitet formalny .....                                                                                       | 325        |
| 4. Propozycje zmian zakresu immunitetu .....                                                                      | 326        |
| 5. Postępowanie w sprawach immunitetowych .....                                                                   | 327        |
| 6. Podsumowanie .....                                                                                             | 332        |
| Bibliografia .....                                                                                                | 332        |
| <b>Rozdział 32. Immunitet parlamentarny w Andorze, Liechtensteinie, Monako i San Marino – Paweł Kubacki .....</b> | <b>333</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                             | 333        |
| 2. Regulacja immunitetu na poziomie konstytucyjnym .....                                                          | 337        |
| 3. Regulacja immunitetu na poziomie aktów niższego rzędu .....                                                    | 343        |
| 4. Praktyka parlamentarna .....                                                                                   | 346        |
| 5. Podsumowanie .....                                                                                             | 346        |
| Bibliografia .....                                                                                                | 347        |